

Písně: 159 (sl. 1 a 7), 99, 433, 489, 634

Introit: Žalm 99,1-3

Čtení: První Královská 3,16-27

Poslání: Galatským 4,26; 5,1 a 13

Text kázání: Matouš 20,17-22

Když Ježíš šel do Jeruzaléma, vzal si stranou dvanáct učedníků a cestou jim řekl: „Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, aby se mu posmívali, zbičovali ho a ukřižovali; a třetího dne bude vzkříšen.“ Tehdy k němu přistoupila matka synů Zebedeových se svými syny, klaněla se mu a chtěla ho o něco požádat. On jí řekl: „Co chceš?“ Řekla: „Ustanov, aby tito dva synové měli místo jeden po Tvé pravici a jeden po Tvé levici ve Tvém království.“ Ježíš však odpověděl: „Nevíte, oč žádáte.“

Divoké husy, takový název si zvolila jedna česká nezisková podpůrná organizace. Nechceme ustrnout a dát se ochočit jako většina společnosti, dávají tím sebeoznačením najevo. Jeho volbu přitom inspiroval deník dánského luterského teologa a filozofa Sorena Kierkegaarda, ve kterém na jednom místě srovnává divoké husy s těmi ochočenými. Tím příměrem vyjadřoval své mínění o luterské církvi v Dánsku 19. st., jejímž byl členem. Dobře, tj. jako husa divoká, z toho fakt nevyšla ... Svě dnešní kázání začnu takovou drobnou variací na toto slavné Kierkegaardovo podobenství.

Na jednom statku chovají hejno domácích husí. Žijí tu svým obyčejným husím životem. Ráno se vykolébají k rybníku či spíš k o něco větší louži, shánějí co do zobáku, hašteří se o kus žvance a občas zakejhají na kolemjdoucí. Každý večer se pak stejnou cestou vracejí přenocovat do své ohrady. Tak to chodí den co den.

Ovšem jedenkrát do týdne se sejdou na břehu té své o něco větší louže. Husy se způsobně uvelebí a na kámen před nimi si vyleze husí alfa samec. A spustí plamennou řeč: „Moji milí! Nemysleme pořád jen na ty hladové husí krky a zvedněme občas taky hlavu k nebi! Vždyť je to ostuda pořád se jen popelit okolo toho našeho rybníka. Vemte si příklad z divokých husí! Podívejte, jak táhnou mezi nebem a zemí! Ta výška! Ta krása! Copak jste zapomněli na co máte křídla? Tak šup na oblohu. A honem! Nenechte se spoutat tou vaší ohrádkou. Vystartujte k nebi, svobodné a ničím neomezené!“

Husy poslouchají, pokyvují zobáky a kejhají na souhlas. A houser řeční a řeční o nebi a létání ... A po jeho poslední vzletné větě se husy zvedají – a v čele alfahouserem se kolébají kolem té své o něco větší louže a míří do své ohrádky, kde prožijí další týden svým ochočeným husím životem.

Když stojím na tomto místě, na kazatelně, uvědomuji si víc než jindy tu spoustu slov, která byla vyřčena, napsána, zdigitalizována dávno přede mnou. Svět se brodí tratolištěm slov nesmyslných, smyslných i smysluplných. Brodí se tím, co sám produkuje ve velkém, aniž by to množství byl schopný vstřebat. „Slábnou slova, slábnou slova, slábnou slovo – zlá i dobrá ...“, říká básník. A do tohoto ovzduší všeobecné inflace slov je vržena církev. Zvláště ta naše evangelická se dere na mysl, která v době reformace nahradila oltář právě kazatelnu – místem řečnickým.

Když stojím na tomto místě v salvátorském kostele před vámi, ptám se sám sebe: Má ještě cenu znovu říkat, co tu už stokrát a tisíckrát zaznělo dávno přede mnou – a někdy mnohem originálnější, inspirativnější způsobem, než jak to svedu já? Nebude to v lepším případě jenom nošení dříví do lesa či sov do Athén? Nebude to v případě horším snad ono okřídlené házení hrachu na zeď? Vždyť sám na sobě vidím nejlépe, jak je člověk nepoučitelný: vylézt z vlastní kůže prostě nedokáže, jak se říká. Tak proč čekat, že by jeho slova mohla něco změnit u někoho jiného?

Na tom dnešním oddílu z Nového zákona, který jsme vyslechli, je pozoruhodné, *jak* evangelista Matouš spojil dva příběhy z Ježíšova života, v jakém *pořadí* je zachytil, jak na sebe *navazují*. Mistr z Nazaretu je na cestě. Míří se svými žáky do Jeruzaléma. Vypráví jim přitom o Velikonocích: o výsměchu a pohrdání, o bolesti a ztrátě, o smrti. Kalvárie a cesta křížová, tak vítá své děti krkavčí matka proroků – judská metropole Jeruzalém. Ježíš promlouvá o utrpení a v tom Matouš nechá vstoupit mu do řeči další postavu. Uvede na scénu ženu matku – ženu starostlivou, ženu pečující. Ztělesněný opak matek krkavčích. Je odhodlaná bojovat za budoucnost svých dětí: „Ustanov, aby tito dva synové měli místo jeden po Tvé pravici a jeden po Tvé levici ve Tvém království“ (v. 21). Jak přirozené chtít pro své ratolesti to nejlepší! Přirozené až dojemné. Ovšem nebýt toho Matoušova kontextu. Nebýt toho, co Ježíš říkal před malou chvílí. Mistr žákům přibližuje obraz utrpení. Všichni špicují uši. A matka Jakuba a Jana Zebedeových vyrukuje se

svým plánem, jak zajistit kariérní postup svých dětí. Představu ponížení snadno zastíní vidina povýšení. Kříž se ocitá ve stínu úspěchu. Ta prosba přichází jako pěst na oko: „Ženo, nevíš, oč žádáš“. Tak se ptám sám sebe: Copak ani slova samotného Krista nedokázala člověka změnit? Copak i Ježíš přihlížel, jak se jeho posluchači rozcházejí kolébat dál ohočeným husím životem?

Na dnešek, na druhou neděli v květnu připadá svátek matek. I v biblických vyprávěních ženy často vystupují právě v roli matek. Když si je pozorně přečteme, možná nás až překvapí, jak realistický pohled v nich nalzáme. Žádná nabubřelost, ani stopa po sentimentu. Biblické ženy matky nejsou žádné chudokrevné madony. Kromě stále se opakující výzvy, aby jim náležela patřičná úcta, narazíme i na poměrně pikantní historky. Ona dnes přečtená je výmluvná dostatečně. Dala by se nazvat třeba „Příběh o opičí lásce“. O lásce, která spíš snese označení sebeláska – promítnutá, projikovaná do dítěte: „Co jsem nezmohla já, to dokáže on či ona.“ Proto tato sebeláska občas plynule přechází do nezdravých nároků na výkonnost potomků, k nimž se pak chováme, jako bychom je vlastnili. Snad namítnete: lepší láska opičí než lhostejnost krkavčích rodičů. Ale je to pravda? Nejsou spíš obě věci hodny kritického pohledu?

Připomeneme-li si dnešní biblické čtení ze Starého zákona (*I Kr 3,16-27*), tak v něm jsme také slyšeli příběh o ženě matce, resp. o dvou ženách matkách, jež spolu vedly spor o to, které z nich patří novorozené dítě. Je to taková legenda, která má oslavovat především příslovečnou moudrost krále Šalomouna. Celé to vyprávění z *První knihy královské* je však zároveň i příběhem o mateřské lásce, která se vzdává svých vlastnických nároků na syna. Obrazem lásky, která není právě jen sebeláskou projikovanou mimo sebe, do svých dětí. Obrazem lásky, která ví, že v dítěti sídlí i něco, co není jen dědictvím krve a země. Co nedávají geny ale sám Bůh. Úcta k životu jako Božím daru vítězí nad onou odvěkou lidskou potřebou mít. Takže jako moudrý nevyhází z tohoto starozákonního příběhu jen král Šalomoun, ale nakonec právě i ona bezejmenná žena matka.

Jako bych teď zase slyšel nějaké našeptávání: Copak opravdu myslíš, že ty tvé řeči pohnou třeba jen jediným rodičem? Copak myslíš, že jsi něco víc než ten houser na kameni? A protože nevím, jestli jsou to hlasy andělské nebo šepot pokušitele, vracím se k Bibli, ještě jednou k té matičce synů Zebedeových. Objeví se ještě někdy na scéně Nového zákona ta, která nevěděla, oč žádá? Objeví. Ještě jednou ji Matouš nechá vstoupit do děje – ve chvíli, kdy už neplánuje povýšení svých synů Jakuba a Jana. Kdy nežádá. Spolu s dalšími ženami matkami, spolu s Marií, matkou Ježíšovou, stojí u Kalvárie o Velkém pátku. Stojí uprostřed ponížených. Jako by nám touto scénou evangelista dával najevo: z této ženy zmizela láska opičí, ta maskovaná sebeláska. Tady se zviditelňuje láska spolutrpicí, láska, které už nejde o sebe, o uspokojení vlastnického pudu. Tady prosvítá láska, která umí být s druhým, když má kříž. Tady probleskuje moc *slova Kristova*, moc Boží.

Amen.